

ואקאיאמה שאינה טאקאיאמה

כתב וצילם: יצחק בן עוזר

בשנה, באביב ובסתיו, שני פסטיבלים ("מאצורי"). הפסטיבלים נמשכים יומיים, ובמהלכם מתקיימות תהלוכות של "עגלות" מושקעות ומטופחות שנישאות על כתפיהם של צעירים מקומיים. לכל אחד מהפסטיבלים "עגלות" משלו, וגם האזור שבו מתקיימות התהלוכות שונה באביב ובסתיו. אלה שמחמיצים את הפסטיבלים יוכלו להסתפק בתצוגה של כמה "עגלות" שאפשר לראות כל השנה במוזיאון המקומי. בתקופת הפסטיבל הביקוש למקומות לינה בטאקאיאמה גבוה ומחירי הלינה מרקיעי שחקים. למרות זאת פגשתי ישראלים שהסדירו מראש מקומות לינה לתקופת הפסטיבל, ונהנו גם מחוויית הפסטיבל וגם מעלויות נמוכות יחסית.

אזור ואקאיאמה

בשנים האחרונות קיים גידול ניכר במספר הישראלים הנוסעים ליפן. מעבר להיצע מרשים של טיולים מאורגנים ניתן למצוא ביפן בכל רגע נתון מאות ישראלים שהגיעו לכאן ומטיילים באיי יפן (בדרך כלל באי הונשו) באופן עצמאי.

בשנים האחרונות פגשתי בטיוילי ביפן ישראלים שהציבו את טאקאיאמה שבאזור האלפים היפניים כאחד היעדים שנכללים בתוכנית הטיול שלהם. העיר טאקאיאמה היא בסיס מצוין ליציאה לטיולי כוכב באזור האלפים היפניים. האטרקטיביות שלה נזקפת לזכות העובדה שהיא מארחת פעמיים

Koyasan_01
ItschakBenOzer_05

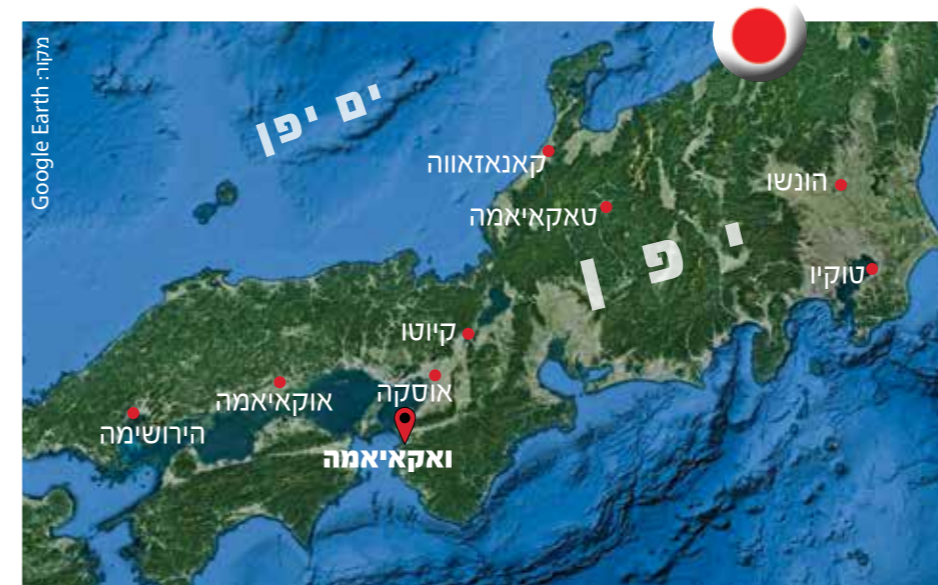
Koyasan__01
ItschakBenOzer_04

Koyasan__01
ItschakBenOzer_03

Koyasan__01
ItschakBenOzer_01

המאמר הזה מתמקד באזור וקאיאמה (Wakayama), שנמצא מדרום לנמל התעופה קאנסאי (Kansai), שנבנה על אי מלאכותי וידוע גם בשם נמל התעופה של אוסקה. אזור וקאיאמה מורכב משישה מחוזות משנה: העיר וקאיאמה, קויאסאן, יואסה, קומאנו, שיראהאמה וקושי מוטו. בכל המחוזות יש אטרקציות תירותיות. מי שיבחר לישון באוסקה יוכל להסתייע בשירותים הטובים של הרכבת היפנית, שתאפשר לו טיול באזור וקאיאמה, ולקרואת החשכה לחזור לאזור הבילויים התוסס של אוסקה. אם צריך להצביע על נקודת משיכה אחת באזור וקאיאמה, אזי רצף המקדשים ונתיבי העלייה לרגל של המאמינים הם ללא ספק האטרקציה העיקרית שמושכת לכאן את מרבית המבקרים. נתיבי העלייה לרגל הומים הן ממאמינים והן ממבקרים שלא משתייכים לזרמים הדתיים המיוצגים כאן (בודהיזם ושינטו). הדרך מווקאיאמה לקויאסאן חוצה שטחים חקלאיים שבהם מגדלים מגוון פירות (אפרסקים, תפוזים, מלונים, ענבים ותותי שדה).

הקטיף נמשך לאורך כל עונות השנה, מאחר שלכל פרי עונת הבשלה משלו. בעונת הקטיף ניתן לקחת חלק באיסוף הפרי באחת החוות הפזורות בשטח, וזוהי בהחלט חוויה מרעננת בהתחשב בעובדה שמרבית האתרים האחרים קשורים כך או אחרת לאמונה הדתית.

קויאסאן

במתחם הקדוש שבמחוז קויאסאן, ששוכן בחלק הצפוני של אזור וקאיאמה, היו בעבר כ-2,000 מקדשים, וכיום נותרו מהם רק 117. הסובלנות הדתית מוצאת כאן ביטויים רבים, שהבולט ביניהם הוא שילוב של מקדש בודהיסטי ומקדש שינטו.

ב-52 מקדשים מתוך ה-117 יש כיום אפשרויות לינה "צנועות" (יחסית למלונות מכובדים), וגם מגישים ארוחות טבעוניות למבקרים, כמובן בתיאום מראש. המבקרים יכולים להיות מקומיים או תיירים, ללא תלות באמונתם. אם צריך לסרטט את גבולות המתחם אזי נקודת הקצה המערבית שלו היא שער Dai Mon, שמהווה מעין שער כניסה למתחם כולו. מרבית השערים המקוריים נשרפו בדלקות יער, והשער הנוכחי, בן שתי הקומות, שמתנשא לגובה של 26 מ', נבנה בשנת 1705. בקצה המזרחי של המתחם נמצא המאוזולאון של קובו דאישי (Kobo Daishi) המכונה קוקאי (Kukai). קובו דאישי הוא הנזיר שהביא ליפן את הזרם המיוחד של הבודהיזם הידוע בשמות Esoteric Buddhism או Shingon. זרם זה מקורו בהודו, עבר לסין, ולשם הגיע קובו דאישי ללמוד את רזיו. קובו דאישי עזב את שיאן שבסין, שם למד והתחנך, וחזר ליפן, ובכך תרם להישרדותו של זרם זה. המקדשים שהשתייכו לאסכולה הזאת בסין נהרסו בזמן שלטונו של אחד הקיסרים משושלת טאנג. האגדה מספרת, שממקום מושבו בסין הטיל קובו דאישי סאנקשו (Sankosho), אביזר מתכתי דמוי קלשון קטן. הסאנקשו התעופף מעבר לים ונחת באזור וקאיאמה שביפן. זו הסיבה לכך שקובו דאישי בחר להקים באזור זה מקדשים ובתי אולפנה לנזירים מתלמידים.

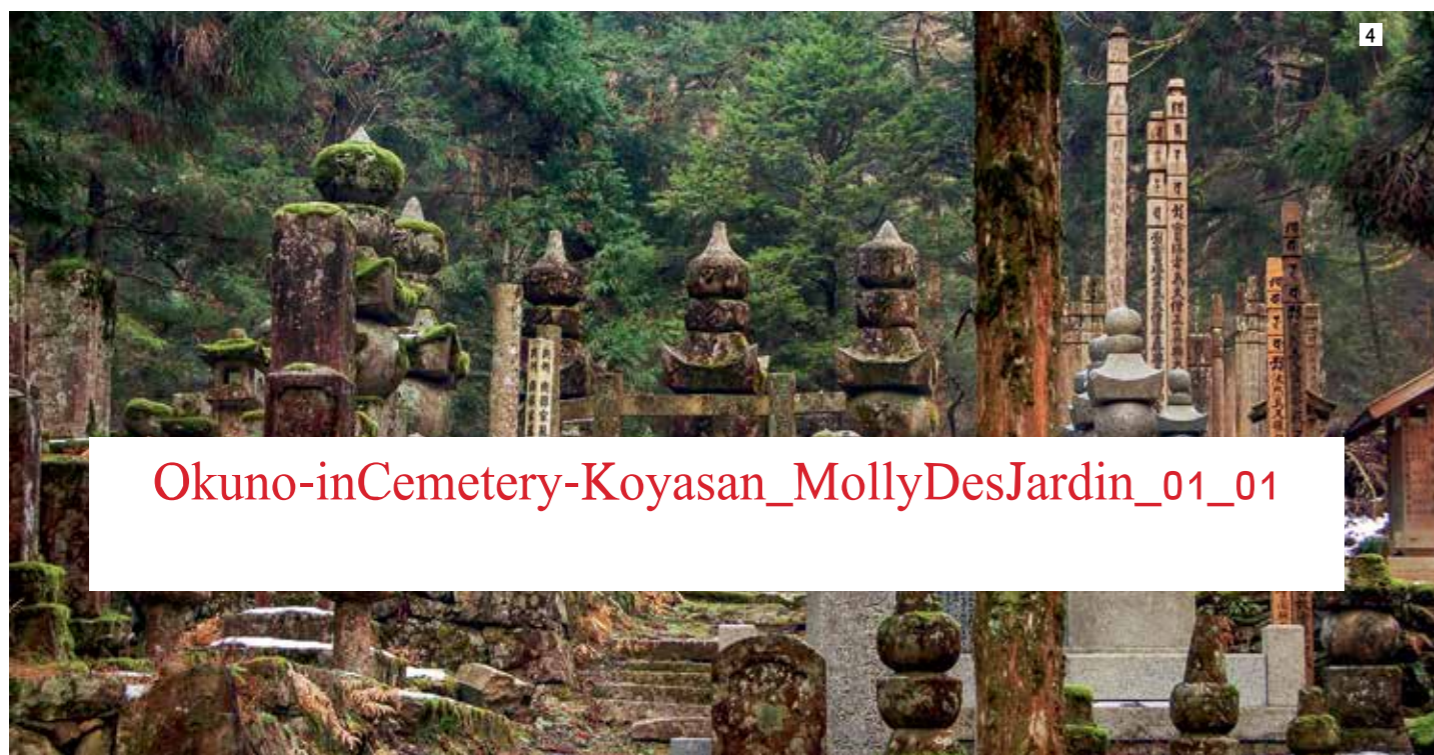

Koyasan__01
ItschakBenOzer_02

מזרח לשער נמצא הקומפלקס החשוב ביותר במתחם, שנקרא Danjo Garan. במתחם שורה ארוכה של מבנים, והבולט מביניהם הוא הפגודה הגדולה Konpon Daito, שבה ניצב פסל ענק של Dainichi Nyorai, שהוא הבודהה הנערץ על אסכולה זו של הבודהיזם. בהמשך המסלול שהאורך הכולל שלו הוא כארבעה ק"מ מגיעים ל-Kungobu-Ji - המקדש הראשי המציג מגוון ציורים מרשימים על הקירות של חדרו הרבים, ובנוסף גן אבנים.

Koyasan__01
ItschakBenOzer_06

Okuno-inCemetery-Koyasan_MollyDesJardin_01_01

Okuno-inCemetery-_01
Koyasan_DavideGorla

Koyasan__01
ItschakBenOzer_08

של הגשר נחשב לקודש הקודשים (ביטוי לכך אפשר למצוא בעובדה שללא הרשאה מיוחדת לא ניתן לצלם כאן). המבנה שניצב בסוף השביל הוא אולם המנורות, שממנו יש ירידה למרתף המאפשר להגיע די קרוב לגופתו של קובו דאישי, שנקבר מחוץ למבנה בעומק של שני מ'. המאוזולאון של קובו דאישי הוא נקודת הסיום של המסלול המרתק.

היפנים, כולל הדור הצעיר, נותנים כבוד לדת. בכל מקדש רואים אותם מבצעים טקס יפני מסורתי. הטקס מתחיל בהשלכת מטבעות לתוך תיבות שמוצבות בחזית המקדש. אחר כך הם מצלצלים בפעמון, קדים שתי קידות, מוחאים כפיים פעמיים, מתפללים וקדים קידה נוספת.

אתר נוסף שמומלץ לבקר בו בקטע זה של המסלול הוא המאוזולאון של משפחת טוקוגאווה (Tokugawa Mausoleum), מבנה מעץ שנבנה במשך 20 שנה במאה ה-17, בימיו של למיטסו, השוגון השלישי בשושלת טוקוגאווה. בנייתו הושלמה בשנת 1643. למיטסו בחר את המיקום בשל קרבתו למאוזולאון של קובו דאישי הקדוש והנערץ. שני המבנים הבולטים במאוזולאון נועדו להנציח את שני השוגונים הראשונים בשושלת. המבנים הצנועים יחסית טיפוסיים לתקופת אדו. הם עשויים עץ לא מעובד, ולהם גג משופע וגילופים רבים, ובחלק הפנימי שלהם קישוטי זהב וכסף. הקטע השלישי של המסלול נקרא Okuno In. לפי האמונה זהו המקום שבו בחר קובו דאישי לעשות את המדיטציה הנצחית שלו. גשר Ichinohashi הוא נקודת ההתחלה של הקטע שאורכו שני ק"מ. השביל גדול ולאורכו מצבות (סטופות) בצורות שונות ובגדלים שונים. חלק מהן בנויות מחמש אבנים שונות שהונחו זו על זו, והן מייצגות את חמשת היסודות שמרכיבים את היקום על פי האמונה הבודהיסטית: חלל, רוח, אש, מים ואדמה. מי שמכיר את כתב הסנסקריט יוכל לזהות את הכיתוב על חלק מהמצבות. חלקן מנציחות את השליטים הפאודלים ששלטו שם בעבר, אבל יש גם מצבות שנתרמו על ידי חברות תעשייתיות מובילות, כמו ניסאן ופנסוניק.

בהמשך המסלול חוצים את הגשר השני - Nakanohashi, ולאחר מכן מגיעים לגשר השלישי שנקרא Gobyobashi. הקטע שמצידו השני

2

**Kushimoto__02
inunami-Flickr**

Engetsuto. אפשר לצפות בו מהטיילת המשיקה לחוף או ממזח שחודר לתוך המים. האי בנוי סלע ענק שבמרכזו חור עגולגל. לקראת השקיעה השמש נעלמת מאחורי האי, אך בשלב מסוים היא מציצה דרך החור העגול שבסלע. המראה מדהים, ועל החוף והמזח רואים מאות צלמים, חובבים ומקצועיים, שמתמקדים בתופעה ומנציחים אותה במצלמותיהם.

לאורך החוף של שיראהאמה מומלץ להתעכב בשני אתרים מרתקים. הראשון, Senjojiki, הוא מרבץ של סלעי ענק שהטבע עיצב בהם שכבות שכבות. בעלי הדמיון יוכלו לראות בהן אוסף של אלפי שטיחי טאטאמי (אותן מחצלות שנמצאות בבית היפני ובמלונות בסגנון יפני שנקראים ריקאן) מונחים זה על זה. השכבות נוצרו בתהליך מתמשך של ארוזיה עקב התנפצות גלי האוקיינוס השקט על החוף הסלעי. התהליך של עיצובו מחדש של החוף נמשך גם כיום (הקצב הוא איטי, ולכן מי שמגיע לכאן בתדירות של אחת לכמה שנים לא יבחין בשינויים). מרבית השטח הסלעי שטוח, כך שהמוני המבקרים יכולים לפסוע על הסלע ולהתקרב לקצה הקרוב לקו המים, וליהנות מתצפית טובה על הגלים המתנפצים וממשב של בריזה מרעננת וקרירה (במיוחד באביב ובקיץ).

בחודש מאי מתקיים כאן פסטיבל Suna של עיצוב פסלים מחול ים. יש להניח שהיוזמה לפסטיבל קשורה לפסטיבלים דומים ברחבי העולם, כמו פסטיבל הפיסול בקרח שמתקיים בסאפורו שבאי היפני הוקאידו או בחרבין שבצפון סין. האתר השני Sandanbeki מאכלס

החופים באזור ואקאיאמה

אזור ואקאיאמה הוא ללא ספק אחד האזורים עם החופים המעניינים ביותר. אחד מן המתוירים ביותר ביפן הוא החוף של שיראהאמה (Shirahama). יש כאן רצועה רחבה יחסית של חול שמשיקה למפרץ. עובדה זו מסבירה את ריבוי בתי המלון, שביניהם ניתן למצוא כמה בתי מלון יוקרתיים מאוד (מן הסתם גם יקרים). אחד הבולטים שבהם הוא Kawakyu. במלון מגוון חדרים מעוצבים ומהודרים (ניתן לבחור בין סגנון יפני לסגנון מערבי, ויש גם סוויטות שבהן קיים עירוב של שני הסגנונות).

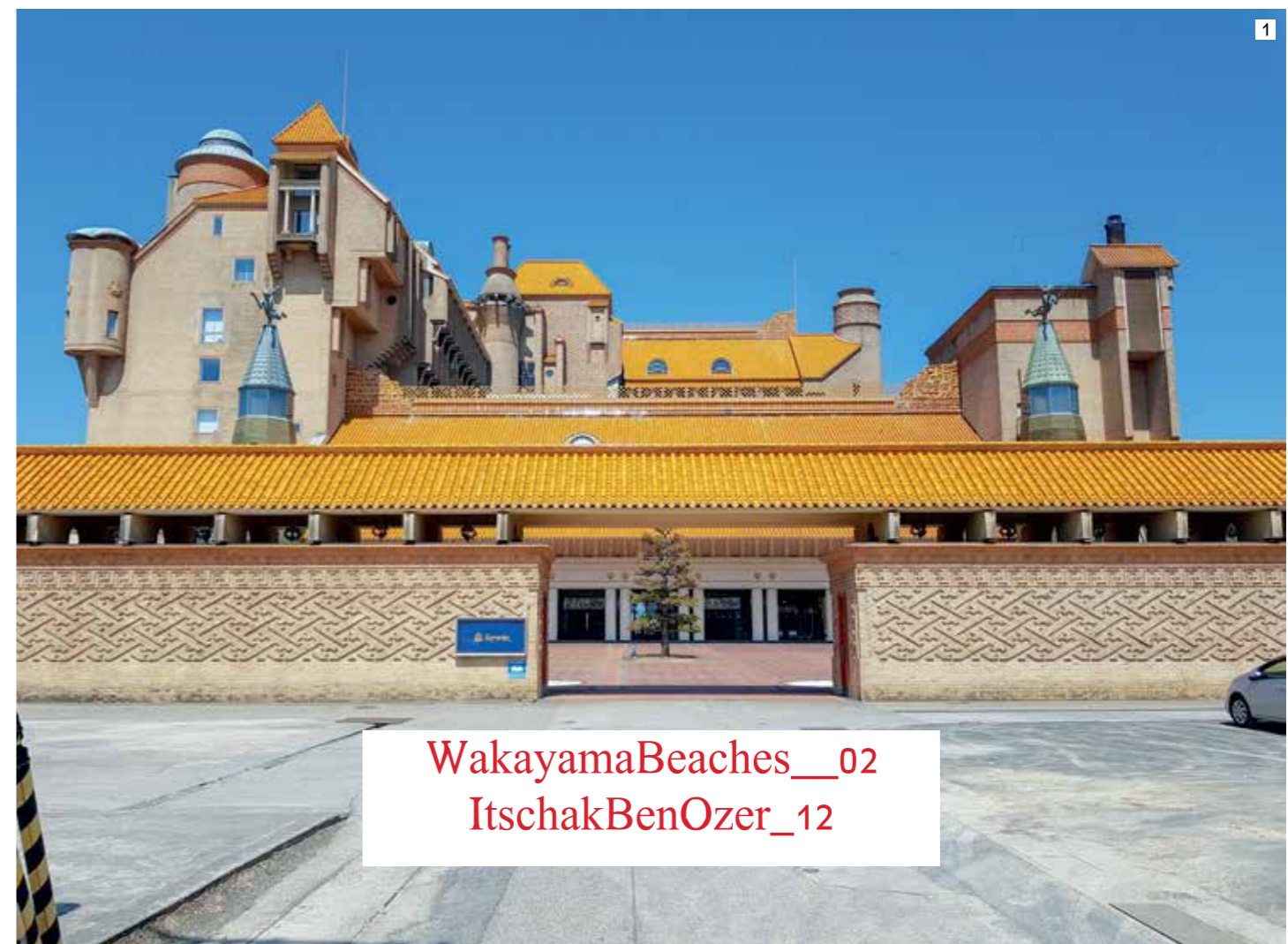
גולת הכותרת היא סוויטה ששטחה 247 מ"ר, ובמרפסת יש בריכת מים חמים (מעין אונסן פרטי), שהרוחצים בה נהנים מפרטיות מחלטת ואפשרות של צפייה מלמעלה על חוף הים ובתופעת הגאות והשפל שמאפיינת את מפרץ Tanabe. במלון שלוש מסעדות: מזנון חופשי בין-לאומי, מסעדה צרפתית, ומסעדה שמבוססת על המטבח היפני. השטחים הציבוריים וחזית המלון שעוצבה כמו טירה עתיקה מרשימים ביותר. מבט חטוף על מגרש החניה והמכונות החונות בו מלמד שאורחי המלון לא הגיעו לכאן במסגרת "דיל" זול או נופשון של ועד עובדים.

אם חשקה נפשכם במלון חווייתי במחיר זול יותר (עדיין יקר), אזי מלון Nakanoshima יכול לספק מענה הולם. הוא ממוקם על אי באזור Katssuura, וניתן להגיע אליו בסירות בלבד. אחד האתרים היותר מומלצים בתוך שיראהאמה הוא אי שנמצא בקרבת החוף ונקרא

3

**WakayamaBeaches__02
ItschakBenOzer_09**

1

**WakayamaBeaches__02
ItschakBenOzer_12**

Kumano__03
ItschakBenOzer_14

WakayamaBeaches__02
ItschakBenOzer_10

שלושה צוקים שניצבים למים ומתנשאים עד לגובה 50 מ'. במשך שנים חצבו המים בגובה פני הים מערות, שבין המאה השביעית למאה ה-12 שימשו מקומות מסתור לפיראטים. המערות נגישות לציבור המבקרים, ויש מעלית שיורדת לעומק של 36 מ'. בקצה הצפון-מזרחי של קושימוטו (Kushimoto), בתצפית מהחוף, מתגלה תופעת טבע מרשימה - שרשרת של כמה עשרות איונים המסודרים לאורך קו דמויני ישר. חלקם קטנים וחלקם גדולים, וברובם סלע המזדקר אל על. האתר נקרא Hashigui-Iwa Rocks. המילה hashi משמעותה בפינית "גשר", והמילה gui פירושה "עמוד", ואכן במבט ראשון נראה שהאיונים הללו היו העמודים שעליהם נשען גשר שחיבר את היבשה עם האי Oshima. שרשרת האיונים מרשימה במיוחד בשעת הזריחה, ואין פלא שבשעות הבוקר המוקדמות מאיישים צלמים רבים את החוף שממול. התמונות המתקבלות הן מעט שונות, וההסבר לכך הוא הזווית השונה שיוצרות קרני השמש לאורך ציר הזמן. אורך השרשרת כ-850 מ', והתופעה מוסברת בפעילות של המים והרוח במשך תקופה ארוכה. ההסבר המדעי הזה לא מתקבל על ידי חלק לא מבוטל של תושבי האזור, שברבים מהם מושרשת אמונה בודהיסטית חזקה המקדשת את המסורת ומשמרת אגדות שעוברות מדור לדור.

האגדה מספרת שבעבר הרחוק התושבים עמלו קשה כדי לבנות גשר שיחבר בין האי הקטן לאי הגדול (הונשו). הניסיונות שנעשו לפני 1,200 שנה חזרו ונשנו אבל לא הביאו לתוצאה המיוחלת. בכל פעם שהצליחו לסיים בנייה של קטע קטן הרסה אותו מפלצת ימית שנקראה Amonojaku. ברוב ייאושם פנו התושבים לנזיר קובו דאישי, וביקשו ממנו לשוחח עם המפלצת ולנסות לשכנעה לא להרוס את הגשר שנבנה בשלבים. במהלך הפגישה בין קובו דאישי למפלצת הושגה פשרה: הנזיר יוכל לבנות את הגשר לאחר שיקבל "כוחות מיוחדים" מהמפלצת, ואם יסיים את המלאכה ביום הבא, לפני קריאת התרנגול, מבלי להיעזר באחרים, המפלצת לא תהרוס את הגשר. הנזיר החל להטיל במהירות סלעי ענק לתוך המים, והדבר עורר את דאגתה של המפלצת. זו התחכמה והשמיעה קול שדומה לקריאת תרנגול בטרם עלה השחר. הנזיר, שלא הבחין בתרמית, קיים את ההסכם והפסיק את עבודתו בטרם הסתיימה. זו התוצאה שרואים היום, וכל אחד מהקוראים יכול לבחור בהסבר שנראה לו. אם יש קוראים יצירתיים שיעלו הסבר אחר, הם מוזמנים להציע אותו ולשכת התיירות המקומית.

Kumano__03
ItschakBenOzer_16

קומאנו
זהו אזור ספוג רוחניות, שבו שלושה מהמקדשים הקדושים ביותר ביפן, המחוברים זה לזה ברשת של מסלולי הליכה (Kumano Kodo). המסלול הפופולרי נקרא Nakahechi. אורך המסלול 38 ק"מ, ורוב עולי הרגל מסיימים אותו ביומיים, כולל לינה באחד המנזרים שלאורכו. התיירים הפחות מאמינים יכולים להסתייע ברכב או באוטובוס שנוסעים בכביש המקביל לנתיב, תוך דילוג על הקטעים הפחות מעניינים. מומלץ להתחיל את המסלול במרכז המבקרים, שם ניתן לקבל מידע על האזור. בסמוך לו עמד בעבר מקדש Kumano Hongu Taisha Grand Shrine. המקדש המקורי נהרס בשיטפון שהתרחש כאן בשנת 1889, ובמתחם נותרו רק שני בתי אבן קטנים ושער כניסה (torii) הגדול ביותר בעולם. כיום אין במתחם מקדש, אולם מדי יום עדיין פוקדים אותו המוני מבקרים שמקפידים לקרוא את השלטים הרבים המתארים את מה שהיה כאן בעבר. השביל ממרכז המבקרים למתחם עובר דרך שדות אורז, ולמזלי ניתנה לי אפשרות להציץ ולראות את העבודות הכרוכות בהכנת החלקות והכשרתן לגידולים עתידיים.

המקדש ה"חדש" הועתק למתחם גבוה יותר, שאליה מגיעים במדרגות היוצאות ממול למרכז המבקרים. זהו כאמור אחד משלושת המקדשים החשובים באזור. הוא עשוי עץ וצבעו שונה מצבעם של השניים האחרים (כתום/אדום). המקדש השני הוא Kumano Hongu Taisha Grand Shrine. הוא נגיש יותר מהשניים האחרים ויש לו חצר גדולה. האטרקציה כאן היא עץ אורז בן 1,000 שנה. הוא דוגמה אחת מני רבות שמחברות בין המסורת הדתית והטבע שמסביב. בעת ביקורי

SunaMatsuriFestival__02
JenniferMurawski_02

4

KatsuuraFishMarket__04
mereco-hatenadiary-com

הקולינריה באזור

מי שהחמיץ את שוק הדגים צוקיג'י שבטוקיו יוכל לפצות את עצמו בביקור בשוק הדגים של Katsuura. כאן מוצאים את כמויות דגי הטונה הגדולות ביותר בכל יפן. משקלו של דג הטונה הגדול ביותר שנמכר אי פעם בשוק זה הגיע ל-446 ק"ג. היפנים אוהבים מאוד את דגי הטונה, וגם אני השמרן בתחום הקולינרי התנסיתי בטיולי האחרון ביפן באכילת טונה "חיה" (לא מבושלת, לא מטוגנת ולא מאודה). העובדה שאני כותב מאמר זה מעידה שנשארתי בחיים, אך למען האמת לא בטוח שאשוב לטעום מהמעדן הזה.

בין ואקאיאמה לשיראהאמה שוכנת העיירה יואסה (Yuasa). שתי סיבות מצדיקות הגעה אליה. האחת היא אוסף של בתים מסורתיים שמחוברים זה לזה, שנבנו משני הצידים הסמטאות הצרות. האזור העתיק שומר על ידי העירייה. אם צריך לבחור ברחוב טיפוסי אזי הבחירה תהיה ברחוב Kitamachi. הסיבה השנייה לבקר כאן היא שבחלק מהבתים מייצרים את שמן הסויה. יואסה נחשבת למולדת רוטב הסויה, והוא מיוצר כאן כבר למעלה מ-750 שנה.

רוטב הסויה התגלה על ידי הנזיר Kakushin, שהביא מסין שיטה לייצור של Kinzani-Miso. בתהליך התסיסה של המיסו נוצר נוזל כהה, וכאשר טעמו מהנוזל הזה גילו את טעמו והפכו אותו למוצר מבוקש. בתקופת השיא היו בעיירה 92 בתי מלאכה להפקת רוטב סויה. בהמשך הוקמו מפעלים גדולים ועלויות הייצור ירדו, ובעקבות זאת גם המחירים, וכך נדחקו המפעלים הקטנים. מעבר ליתרונות הגודל, הייצור התעשייתי משתמש בטכנולוגיות חדשות - קיצור תהליך התסיסה והוספת מרכיבים לא טבעיים, כך שהמוצר התעשייתי פחות איכותי.

המקומיים שעדיין עוסקים בהפקת רוטב סויה מתגאים בשיטות המסורתיות ובשימוש ברכיבים טבעיים בלבד. תהליך התסיסה כאן

2

Kumano__03
ItschakBenOzer_17

הגיעו לכאן חתן וכלה (הכלה בשמלה לבנה והחתן בבגד מסורתי) כדי לקיים כאן את טקס נישואיהם. היפנים נוטים לקיים את טקס הנישואין במוסד עם אווירה של קדושה, אך למרבה הפלא יש כאלה שאינם נמנים עם הדת הנוצרית שעורכים את הטקס בכנסייה.

המקדש השלישי הוא Kumano Nachi Taisha Grand Shrine. המסלול הרגלי שמוביל אליו מתחלק לשני קטעים (לידיעת אלה שאינם מעוניינים לעשות את הדרך המסורתית ברגל, יש סמוך לנקודות הקצה של כל קטע תחנת אוטובוס). הקטע הראשון (נמוך יותר) הוא שביל עתיק עם מרצפות אבן, שנשמר כפי שהיה בעבר הרחוק. קטע זה נקרא Daimon-Zaka Slope, והוא משופע ועובר בתוך יער עבות עם ברושים וארזים שחלקם בני 800 שנה. הקטע מתחיל בתוך כפר שבו כמה בתים, ובאחד מהם ניתן לשכור את התלבושת העממית (שמלות אדומות וכובע עגול שצעיפים דקים מחוברים אליו). תמיד אפשר למצוא כמה יפניות אמיצות שלובשות את הבגדים האלה ומאפשרות לכל מי שרוצה להנציח אותן בתמונה.

בסיום הקטע השני, שגם הוא משופע, מגיעים למתחם שהמקדש הוא חלק ממנו. המבנה המעניין והמרשים יותר הוא לא המקדש אלא פגודה תלת-קומתית שניתן לטפס בתוכה ולצפות מהמרפסות שלה על מפל Nachi. זהו המפל הגבוה ביפן (133 מ'), והוא משתלב עם הפגודה הכתומה למרות המרחק הלא קטן ביניהם. לשכת התיירות המקומית יזמה קשר עם לשכת התיירות האחראית על נתיב הולכי הרגל הנוצרים לסנטיאגו דה קומפוסטלה שבצפון-מערב ספרד. כל אחת מהן חותמת על תעודה המאשרת שהתייר עבר בנתיב עולי הרגל שעליו היא מופקדת. יש המנסים ללכת בשני הנתיבים, אבל מאחר שמדובר בשתי דתות שונות נראה לי שאלה שעושים זאת הם אתלטים שמתאמנים בהליכה ועוסקים פחות בדת.

3

NachiTripleTower-_03
Kumano_NaoIizuka_04

1

KumanoKodo__03
NaoIizuka_02

OnsenTsuboyu_PD_05

דקות של חפירה נוצרת בריכת מים חמים קטנה שלתוכה ניתן להיכנס ולחוות את הטבילה במים חמים. גודל הבריכה מותנה בהשקעה של החופר, והבורות מלאי המים החמים משמשים בעיקר את הטף.

הרחצה באונסן מרגיעה ומאפשרת לנוח אחרי כמה ימים של הליכות וביקורים, והיא דרך נפלאה לסיים את הטיוול באזור מקסים זה.

נמשך בין שנה לשנתיים, לעומת כמה חודשים במפעלים הגדולים. הפער בין מפעלון אחד למשנהו מוצא ביטוי בגודל כלי האחסון שמשמשים בתהליך התסיסה.

לאור הביקוש המועט לא ניתן כיום למצוא נגרים שעוסקים בייצור חביות גדולות, ולכן בתי המלאכה לייצור רוטב הסויה החלו לייצר בעצמם את חביות העץ. אחד מבתי המלאכה הפעילים שמאפשר הצצה לתהליך הייצור הוא Kadocho. בית מלאכה זה, שמשתרע על פני שלושה מבנים, ממוקם בפנית הרחובות Kitamachi ו-Hamamachi. באחד המבנים, בקומה השנייה, מציגים סרטון דובר אנגלית על רוטב הסויה ותהליך ייצורו.

היצע של אונסנים

כמו בארוחה טובה שמסתיימת בדרך כלל בקינוחים, גם הביקור שלי בוואקאיאמה הסתיים בהנאה לגוף ולנפש. תרבות הרחצה ביפן מתבססת על רחצה באונסנים – בריכות מים חמים משותפות. המתרחצים לא לובשים בגדי ים, והם מתמרקים ומסתבנים בטרם יטבלו בבריכות החמות. המרחצאות הללו, שבחלקם המים נובעים ממעיינות ומכילים מינרלים ובחלקם מים רגילים, פזורים בכל שטחה של יפן. גם בבתי מלון בסגנון מערבי, שבהם חדרי המלון כוללים מקלחת/אמבטיה, יש אונסנים, ובדרך כלל הם ממוקמים בקומות העליונות של המלון עם תצפית על העיר שמתחת.

התופעה של האונסן אינה ייחודית למחוז ואקאיאמה, אבל יש כאן בהחלט היצע גדול ומגוון. בכמה בתי מלון ניתן למצוא כאן מעין אונסן פרטי (כאן מתאפשרת רחצה בעירום של שני המינים).

אחד האונסנים המיוחדים הוא Tsuboyu, שנמצא בתוך ניקק של נהר צר. זהו מתקן קטן מאוד, עתיק מאוד, והוא היחיד שמופיע ברשימת אתרי המורשת של אונסק"ו. הוא ממוקם בתוך צריף עץ על הנהר, ויש בו מקום למעט אנשים. הוא מושכר ל-30 דקות לשוכר אחד בלבד, שיכול להחליט מי יצטרף אליו, כפוף למגבלת הקיבולת של האתר. לא ניתן להזמין מראש, והכניסה היא בהתאם למיקום בתור.

תופעה מיוחדת נוספת היא נהר שיש בו מים מינרליים חמים. משפחות שהתקמו על גדת הנהר חופרות בחול באמצעות הידיים, ולאחר כמה

Yuasa_663highland-WikimediaCommons_04

